



SENIORIVIESTI

N:9 TOUKOKUU 2003



MYK

2003

MUNKKINIEMEN YHTEISKOULUN SENIORIT RY

HALLITUS:

Miika Heikinheimo	puheenjohtaja	040-5337 348
	sähköposti: miika.heikinheimo@evl.fi	
Antti Kaihovaara	varapuheenjohtaja	0400-445 916
	sähköposti: antti.kaihovaara@stonesoft.com	
Piritta Lahtinen, Tom Hynninen	rahastonhoitaja	09/486 146
Jouko Keskimäki	0400-305 197	faksi: 09/6925878
	09/8764 823, 040-5493688	
	sähköposti: perhe.keskimaki@kolumbus.fi	
Urpo Koivu	sähköposti: urpo.koivu@canon.fi	

MUNKKINIEMEN YHTEISKOULU

Laajalahdentie 21
00330 Helsinki

Rehtori Aki Holopainen puhelin 09/4777 6311

Apulaisrehtori Päivi Wickström puhelin 09/4777 6312

sähköposti: etunimi.sukunimi@munkka.edu.hel.fi
faksi: 09/4777 6310

JÄSENMAKSU! JÄSENMAKSU! JÄSENMAKSU!

VUODEN 2003 JÄSENMAKSU on 10 €
Seniorit ry:n tili: Merita 102150-171530
Eräpäivä on 20.6.2003

PUHEENJOHTAJAN PALSTA



Sakari ja Irma Heikinheimon perhe kotikadullaan Lokkalantiellä keväällä 1954: oikealla Hannu, Jukka ja Miika. Kuvan on ottanut vanhin poika Seppo

Nostalgiaa (kreik. *nostos*=kotimatka ja *algos*=kärsimys)

Äitini Irma vietti maaliskuussa 94-vuotissyntymäpäiviään. Hän asuu Professorintien palvelutaloissa Munkkiniemessä, muutaman sadan metrin päässä entisestä kodistamme Lokkalantiellä. Asunnon parveke, ensimmäinen hänen elämässään, on kansakouluni, Laajalahdentien koulun pihalle. Kun kysyin äidiltäni, eivätkö koululaisten äänet häiritse häntä, hän sanoi: "Minä nautin siitä, että on ääniä ympärillä!"

Meille useimmille, ainakin ns. suurille ikäluokille ja vanhemmille, on muodostunut tavaksi lukea lehdistä tarkkaan kuolleita-osasto. Omia koulu- ja ikätovereita esiintyy jo silloin tällöin tuolla palstalla ja vanhimmathan ovat jo ylittäneet 75-vuoden rajapyykin. Mutta huomioni on kiinnittynyt erityisesti siihen sukupolveen, jota äitini edustaa. Moni nimeltä ja kasvoiltaankin tuttu munkinseutulainen, nykykoulumme rakennusvaiheissa mukana ollut ja lastensa kautta sen elämää läheltä seurannut, on viime

talven aikana saanut iäisyyskutsun. Yksi sukupolvi on peruuttamattomasti liukumassa pois. Se 1940-1960-luvun Munkkiniemi, jossa useimmat meistä senioreista olemme kasvukautemme eläneet, on enää muisto vain. Sen aikakauden tekijät ovat työnsä päättäneet, me jatkamme omaa kulkuamme.

Siis Äidit ja Isät, kiitos hyvästä kasvualustasta ja siitä, että pistitte meidät Munkkiniemen Yhteiskouluun!

Vuoden munkkalainen on kuluvana vuonna Helsingin poliisikomentaja Jukka Riikonen. Senioriyhdistys ja Senioriviesti onnittelevat Riku senioria lämpimästi! Haastattelu on jäljempänä. "Blue Jackets Big Band" oli koululla esiintymässä 23.4.2003.

□□□□□□□□

Koulun vuosipäivää vietetään torstaina 16.10.2003. Silloin vietetään myös koulun 65-vuotisjuhlia ja juhlallisesti julkistetaan seuraava Vuoden munkkalainen. Tervetuloa!

Veteraanipäivänä, 27.4.2003

Miika Heikinheimo
puheenjohtaja, yo -68

VUODEN MUNKKALAINEN

Munkkiniemen yhteiskoulun seniorit ry on valinnut Helsingin kaupungin poliisikomentaja Jukka Riikosen vuoden munkkalaiseksi syksyllä 2002.

Ensimmäinen vuoden munkkalainen oli vuorineuvos Jaakko Rauramo v. 2001.

Matti Kaihovaara ja Tommi Hynninen (yo:t -53) kävivät haastattelemassa Jukka Riikosta vuoden 2003 SENIORIVIESTITIIN 19.2.2003

Herra poliisikomentajan työhuoneesta avautuu totisesti huimaava näky. Tuomiokirkko, Katajanokka sekä satamasta risteilyilleen lipuvat ruotsinlaivat. Talo on kasarmikadun ja Punanotkonkadun kulmassa ja kuudennessa kerroksessa. Sisäänkäyntiaula vilisee poliiseja ja kymmeniä vieraita kieliä mumisevia maahanmuuttoa haikailevia. Haastattelijat ohjataan koodikortilla suojattuun hissiin.

Kaihoavaara ja Hynninen eivät ole pitkään aikaan olleet ”kuulustelemassa” poliisia – maantiellä asia on joskus ollut toisinpäin. Tunnelma on nyt vapautunut. Viidenkymmenen vuoden takaisille ylioppilaille poliisikomentaja tarjoaa neuvotteluhuoneessa maittavat aamukahvit ja wienerit. Jukka Riikonen istuu pöydän päässä ja tarinoi mukavasti.



Poliisikomentaja, vuoden munkkalainen Jukka Riikonen

Minä kävin koulua oikein perusteellisesti. Meitä oli neljä kaveria (Riikonen on kirjoittanut v. 1968), jotka olivat koulun murheenkrynejä. Jussi Saukkonen oli rehtorina, ja hän otti meidät kaikki koulun pannuhuoneessa puhutteluun, kehotti asettumaan riviin ja alkoi ripittää. 'Koulun reputusprosentti on yleensä ollut hyvin alhainen. Esitän herroille ihan vakavasti uudenlaista asennoitumista ensi kevään ylioppilaskirjoituksiin'.

Poistuessamme me kaikki päätimme, että nyt kyllä tässä näytetään rajuutemme. Me kaikki selvisimmekin sitten "skaboista" varsin hyvin. Vasta jälkikäteen on mieleeni pälkähtänyt rehtori Jussin erinomainen pedagoginen tempaus, joka sai meidät muutamassa kuukaudessa kirmään kiinni monen vuoden lekottelut."

Tässä vaiheessa haastattelijat vaihtoivat keskenään ymmärtäväisiä silmäyksiä. Kun poliisikomentaja sanoi saaneensa vuosien mittaan useita eri kutsuja luokkakokouksiin, Kaihovaara ja Hynninen nyökkäsivät ja ilmoittivat tuntevansa tuon käytännön.



Jukka Riikonen ja toinen haastattelijoista Matti Kaihovaara poliisikomentajan työhuoneessa

Musiikki kuului Jukka Riikosen elämään hyvin nuoresta alkaen. Hän on aivan erinomainen jazz-pianisti. Tultuaan julistetuksi vuoden munkkalaiseksi seniori-illassa lokakuussa 2002 hän esitti lähes kymmenminuuttisen improvisoinnin. Old Time Jazz Band'in pianisti Pekka Perjo nyökkäili hyväksyvästi. Toinen erikoisala Riikosella on tiukka tuntemus omasta kaupungistaan. Hän näet ajoi viitisen vuotta taksia Helsingissä rahoittaen siten oikeustieteellisen opintoja. Valmistuttuaan hän toimi useassa kunnassa vallesmannina.

Helsingin kaupungin poliisikomentajana Jukka Riikonen on huolissaan eritoten huumeista. Ainoana tepsivänä keinona tuohon kasvavaan ongelmaan hän toteaa, että maahantuonti on saatava tyrehtymään. Riikonen aikoo myös käydä Munkinseudulla kertomassa tilanteesta Munkkiniemen yhteiskoululla sekä ala-entinen rehtori Matti Kaihovaara kertoi opettaneensa Jukka Riikosen lapsia, mikä tieto ennestäänkin lähensi paikalla olleita senioreita.

Lähdimme poliisilaitokselta täysin vakuuttuneina siitä, että jos oli senioriyhdistys oikeassa valitessaan Jukka Riikosen vuoden munkkalaiseksi, niin vielä enemmän oikeassa oli Helsingin kaupunki ottaessaan poliisikomentajaksi juristi Jukka Riikosen, Munkasta!

Matti Kaihovaara
Tommi Hynninen
yo:t -53

Rehtorin tervehdys

Arvoisat Munkan seniorit

Tätä kirjoitettaessa koulussa eletään lukuvuoden loppusuoran alkua – samalla kun ollaan päättämässä kuluva lukuvuotta, on seuraavan lukuvuoden suunnittelu jo hyvässä vauhdissa. Koulumaailman vuodenkiertoon kuuluvat tässä vaiheessa uuden työjärjestyksen valmistelu, uusien oppilaiden ottaminen peruskouluun ja lukioon sekä uusien opettajien palkkaaminen alkavaa lukuvuotta varten. Ennen suvivirtä jännitimme yo-kirjoitusten tuloksia, arvostelemme oppilaat ja päätämme ansioituneille oppilaille myönnettävistä stipendeistä. Haluankin tässä yhteydessä lausua parhaat kiitokseni kahden perättäisen vuoden (1952, 1953) riemuylioppilaille, jotka molemmat ovat lahjoittaneet merkittävän summan oppilaille jaettavaksi tämän kevään päättäjäisten yhteydessä.

Kuten toisaalta tästä lehdestä on luettavissa, nimettiin Helsingin poliisikomentaja Jukka Riikonen Vuoden Munkkalaiseksi viime lokakuussa vietetyn koulun vuosipäivän yhteydessä. Kuluneen lukuvuoden aikana Riikonen on esimerkillisellä tavalla kantanut Vuoden Munkkalaisen kaapua – oppilaamme ovat saaneet kuulla pysähdyttävän itsenäisyyspäivän puheen, Helsingin poliisioittokunnan taidokkaan jazz-konsertin ja vielä toukokuun

puolivälissä itsensä poliisikomentajan oppilaille pitämän esityksen poliisin ammatista ja työskentelystä Helsingissä.

Kerron vielä tässä yhteydessä eräästä mukavasta projektista, jonka ensimmäinen vaihe on juuri valmistumassa. Munkkiniemen yhteiskoulu ja Munkkiniemen Säätiö ovat yhteistyössä perustaneet koululle (kanttiin tiskin edustalle) pysyvän Munkkiniemen historiaa käsittelevän valokuvanäyttelyn. Valokuvat ovat pääasiassa säätiön arkistoista, mutta onpa muutamia hyviä otoksia löytynyt myös koulumme kuva-arkistosta. Näyttely on jaettu 7 teemaan, joista jokaisesta on koottu 8-10 valokuvan ryhmä. Tällaisia teemoja ovat mm. Munkkiniemen katunäkymät, Meren äärellä, Harrastustoiminta, Munkkiniemen kartano, Kalastajatorppa ja Munkkiniemen pensionaatti sekä täydellinen sarja niistä huoneistoista ja rakennuksista, joissa Munkkiniemen yhteiskoulu on kuudenkymmenenviiden toimintavuotensa aikana toiminut.

Näyttelyn avajaisten ajankohdasta päätetään myöhemmin, mutta Teillä arvoisat Seniorit on erinomainen tilaisuus tutustua tähän näyttelyyn samalla, kun ensi lokakuussa (16.10.2003) tulette viettämään hauskaa iltaa tänne koululle ja jännittämään kuka ehdetaan nimetä seuraavaksi Vuoden Munkkalaiseksi.

Aurinkoista kesää kaikille senioreille toivottaen

Aki Holopainen
rehtori

Ilmari Koskimies, ensimmäinen rehtori

Varmaan aika harvalla suomalaisella yli kuusikymmentävuotiaalla oppikoululla on menossa vasta neljäs rehtori. Eikä monella vastaavalla oppilaitoksella ole hallussaan liki tuhatkolmesataa voimassaolevaa entisen oppilaansa osoitetta. SENIORIVIESTI aikoo kertoa lukijoilleen koulumme rehtoreista, heidän olemuksestaan ja harrastuksistaan.

Ilmari Koskimies oli syntynyt 22.4.1906 ja hän kirjoitti ylioppilaaksi v. 1925. Nuori maisteri hoiteli matematiikan, kemian ja fysiikan viransijaisuuksia 1930-luvulla Jyväskylän lyseossa. Sen lisäksi, että maisteri varmaan tähyili vakituista virkaa, hänen mielessään oli kumpuamassa

hieman suurempikin suunnitelma, johon Jyväskylän kokoinen pikkukaupunki ei kuitenkaan olisi ollut riittävä työkenttä. Hänen haaveenaan oli perustaa uusi oppikoulu!



Ilmari Koskimies ja Kyösti Lehtonen

Munkkiniemelle on ollut onneksi, että Ilmari Koskimies muutti vaimonsa Toran kanssa Munkkiniemeen, Huopalahden kunnan taajaväkiseen yhdyskuntaan. Tuolloin 30-luvulla paikkakunnalla oli väkeä vain muutamia tuhansia. Suomi eli nopean vaurastumisen ja rakentamisen aikaa. Helsinki uumoili jo tulevista suurista alueliitoksista, ja Munkkiniemeen nousi jatkuvasti uusia kerrostaloja. Taajaväkisen yhdyskunnan "silmiä tekevät" piirit ryhtyivät haikailemaan oppikoulun perustamista, ja näissä neuvotteluissa maisteri Ilmari Koskimies oli tiiviisti mukana.

Matematiikan opettajan suuri haave toteutui. Munkkiniemen yhteiskoulu aloitti toimintansa 1.9.1938 osoitteessa Rantapolku 11. Oppilaita oli 42 ja rehtorina Ilmari Koskimies. Hän veti koulun läpi raskaiden sotavuosien ja niiden jälkeisen pulan, tila- ja rahanpuutteen. Koskimies luovutti rehtorin tehtävät Jussi Saukkoselle v. 1949, ja keskittyi täysin rinnoin opettamiseen. Meille 40-luvulla kouluamme käyneille rehtori Ilmari oli myös ennen kaikkea opettaja. Mitä muuta hän sitten teki ja harrasti jäi varmaan useimmille hämäräksi.

Vuonna 1906 syntynyt Eero Ilmari Lemmitty oli todella ensimmäinen Koskimies, sillä Forsmanin suku muutti nimensä hieman ennen rehtorimme syntymää. Ilmari astui palvelukseen "Suomen raskaaseen" ylioppilaaksi päästyään kesällä 1925 KTR 2:seen Hyrylään. Upseerikurssi n:o 10 alkoi marraskuussa ja päättyi huhtikuussa v. 1926. Vapauduttuaan asepalveluksesta Koskimies ryhtyi opiskelemaan matematiikkaa ja valmistui maisteriksi säädettyssä ajassa. Syksyn 1939 YH vei Suomen miehet, ja mukana oli myös kenttätyökistön vänrikki Ilmari Koskimies. Talvisodassa hän taisteli tulenjohtajana KTR 7:ssä Taipaleella, loholla jolla käytiin sodan ankarimmat kahakat. Hänelle myönnettiin Vapaudenristi 4 lk. kahteen kertaan ja hänet ylennettiin luutnantiksi. Jatkosodassa Koskimies toimi ansiokkaasti koulutusupseerina ja hänet vapautettiin 25.10.1944.

Koskimiehen perheeseen syntyi kaksi poikaa, Pauli v. 1941 ja Aarne 1945. Veljekset ovat molemmat senioreitamme. Aarne on onnellinen paluumuuttaja, hän asuu Laajalahdentie 4:ssä, samassa huoneistossa, jossa edesmennyt kollegansa Lars Nordling piti vastaanottoaan. Minulle avautui tilaisuus vieraila professori Aarne Koskimiehen vieraanvaraisessa kodissa, ja me entiset oppilaat keskustelimme innokkaasti "Ilo Ilmarista".

Rehtorin ja opettajan toimensa ohessa Koskimies käsitteli viulua erinomaisen taitavasti. Hän soitti Helsingin ylioppilaskunnan soittajissa ja kävi "keikoilla" myös muidenkin yhtyeiden kanssa. Hän oli mukana perustamassa Munkkiniemen musiikkiyhdistystä ja orkesteria 30-luvulla, ja Länsi-Helsingin musiikkiopisto, joka toimii entisessä koulutalossamme Nuottapolulla, on syntynyt Koskimiehen innoittamana.

Munkkiniemen yhteiskoulun kertomus lukuvuodelta 1949-50 kertoo mm. seuraavaa: "Filatelistikerho kuraattorinaan fil. maisteri I. Koskimies on toiminut vilkkaasti kokoontuen keskimäärin kerran kuussa. Jäseniä on ollut n. 10. Kerhon puheenjohtajana on ollut teini Matti Ainamo, ja sihteereinä teinit Heikki Railo ja Veikko Parikka."

Koskimies oli harras postimerkkeilijä. Hänen Suomen kokoelmansa oli täydellinen, jopa tuo haluttu "Zeppelin" merkki kuului hänen kansioonsa. Pojat Pauli ja Aarne taisivat kokea isänsä ylivoimaiseksi tuolla alalla. "Loimaan lehtori" Veikko Parikka muistaa rehtorin olleen aika tiukka mies, paitsi sitten filatelistikerhossa Imppa sulii hyvin toverilliseksi lahjoitellen kerhon jäsenille usein erikoismerkkejäkin.

Kyösti "Köpi" Lehtonen, yo-65, kertoo luokkansa kiljuneen innokkaasti kuorossa "vitsi, vitsi, vitsi" Ilo-Ilmarin astuessa sisään tuntia pitämään. Ja Ilmari kertoi ja luokka nauroi. Kemian

tunneilla oppilaat jännäsivät kokeiden onnistumista, varsinkin tislaminen oli kiinnostava toimenpide.

Kirjoittaja tapasi Ilmari Koskimiehen ensimmäisen kerran syyskuussa 1944. Kansliassa istui luutnantin univormuun pukeutunut mies, ja huoneessa tuoksui lievästi tupakka. Koulun pyrkijä yritti piilotella lakkiaan – se näet oli mustalippainen "haudankaivajan" päähine, Norssin lakki. Etikettivirheestä huolimatta rehtori hyväksyi entisen klassikon yhteiskouluun.

Toinen ja varsin huomattava tapaaminen osui kohdalleni v. 1947. Koskimies oli myhäillen kertonut luokalle huhtikuussa: "Älkää peljätkö, minä järjestän ehtolaiskurssit kesällä". Mutta T. Hynninen olikin sitten ainoa, joka sai matikassa ehdot. Sain kutsun saapua koululle kurseille ja rehtori pyysi minua ahtautumaan samaan pulpettiin. "Koska sinä olet koko kurssi, ja koko kurssia en varmaan voi hylätä menettämättä mainettani opettajana, niin emmeköhän me tästä selviä."

Koulumme ensimmäinen rehtori Ilmari Koskimies oli erittäin ratkaiseva hahmo niinä vuosina, jolloin oppilaitosta suunniteltiin. Hänen dynaamisuutensa ja vankka uskonsa saivat silloiset paikkakunnan valveutuneet piirit innokkaina perustamaan yhteiskoulua, joka oli aikanaan kasvava ja kehittyvä erittäin merkittäväksi oppikouluksi. Hänen seuraajansa pitivät myös huolen siitä, että Munkkiniemen yhteiskoulu säilyi yksityisenä. Koskimies opetti matematiikkaa myös Helsingin teknillisessä oppilaitoksessa ja MYK:n opettajan virasta koulumme ensimmäinen rehtori siirtyi eläkkeelle v. 1968.

Sairaudet varjostivat Ilo-Ilmarin viimeisiä vuosia. Hän kuoli 28.5.1976. Meille vanhemmille senioreille Koskimiehestä jäi miellyttävät muistot. Hän oli lämmin ihminen ja mukava opettaja. Ja aivan erinomaista koulua hän oli perustamassa. Muistakaamme häntä kiitollisuudella.

Vuoden 1952 ylioppilaat kokoontuivat

Palasimme koulullemme päivälleen 50 vuotta ylioppilasjuhlamme jälkeen 31.5.2002. Kokouksemme merkittävyttä lisäsi se, että olimme ensimmäiset ylioppilaat "uudesta" koulurakennuksesta, ja että tänä vuonna tuli kuluneeksi 150 vuotta ylioppilastutkinnon aloittamisesta. Ylioppilasluokallamme oli 38 oppilasta, 7 meistä on jo kuollut. Kokouksemme osallistui 22 entistä oppilasta ja lisäksi useat sairauksien ja muiden syiden takia osallistumaan estyneet lähettivät tervehdyksensä.

Aamupäivällä kävimme laskemassa kukat opettajamme ja rehtorimme kouluneuvos Jussi Saukkosen haudalle Honkanummen hautausmaalla.

Tapaamisemme koulun pihalla tuona aurinkoisena toukokuun päivänä oli jännittävä ja mieliin painuva, tunsimme toisemme ! Tunnelma oli lämmin ja heti virisi välitön, vilkas keskustelu Vain nuoruuden luokkatoveruus ja ystävyys tekevät mahdolliseksi tuollaisen ilmiön.

Koulu tarjosi meille kahvit ja alaluokkien oppilaat tervehtivät meitä lauluesityksillä. Rehtori Aki Holopainen ja apulaisrehtori Päivi Wickström selostivat nykyistä koulutyötä. Teimme perusteellisen kiertokäynnin koulumme uusissa tiloissa. Kysymyksiä ja keskustelua riitti Arvostamme suuresti koulumme johdon ystävällisyyttä ja vaivannäköä, jotka tekivät kokouksestamme niin mielenkiintoisen ja antoisan. Olimme keränneet keskuudestamme stipendin koulun oppilaille. Keräyksen tulos 350 euroa ojennettiin rehtorille koulun stipendirahastoa kartuttamaan

Kalastajatorpalla vietetyn iltajuhlan aikana käytiin keskustelu aiheesta " Elettiin sitä ennenkin - välähdyksiä viidenkymmenen vuoden saatosta ".Meillä kaikillahan oli takanamme miltei puolen vuosisadan toiminta eri ammateissa ja tehtävissä yhteiskunnassa. Alustuspuheenvuorot käyttivät:

Eino Tunkelo: Tiedosta informaation - AIV:stä NOKIA:an

Matti Lahdensuu: Puoli vuosisataa lääketiedettä - onko mikään muuttunut

Pirkko Virta: Esidigitaalisesta ja jälkitopeliaanisesta yhteiskunnasta nykypäivään: maailmankuvan ja tapojen muutoksesta

Jorma Saikku: Suomen metsätaloudesta: minä ja metsä

Näistä Pirkko Virran puheenvuoro julkaistaan toisaalla tässä Senioriviestissä.

Luokkakokouksen tunnelma oli iloisesti nostalginen, mutta myös haikea - olemmehan kaikki jo vanhenemassa. Mutta seuraavakin kokous päätettiin pitää: toukokuussa 2007.

Matti Lahdensuu yo -52



Eturivissä oikealta: Rita Huovila (Eiroma), Pirkko Miettinen (Nohynek), Hannu Sinivuori, Jussi Väisälä, Jorma Saikku, Matti Lahdensuu, Anneli Kalervo (Niemelä), Pirkko Kauppinen (Kerppo), Heikki Railo, Sakari Merjamaa, Eero Hirvonen

Takarivissä oikealta: Jussi Haanterä, Pentti Nohynek, Ritva Loebnau (Eiroma), Pirkko Virta, Jukka Ruohtula, Maija Sorvettula, Marja Vepsäläinen (Löyskä), Veikko Parikka, Eino Tunkelo, Antti Nikander, Matti Sorvari

Riemuylioppilaan puheenvuoro Kalastajatorpalla

Esidigitaalisesta, jälkitopeliaanisesta ajasta nykyajan yhteiskuntaan: tapojen ja maailmankuvan muutoksista.

5-vuotis sukulaistyttö katseli kanssani muinaiseläinten kuvastoa ja kysyi minulta: oliko sun nuoruudessa vielä dinosaurusia? Ei kai niitä ollut Munkkiniemen metsissä silloinkaan, mutta joka tapauksessa ajat ovat suunnattomasti muuttuneet puolessa vuosisadassa. Toinen muistikuva: Olin 15-vuotias ja matkalla rippikoululeirille Punkalaitumelle. Kävelin harjutietä pitkin. Sen ajan tavan mukaan minulla oli mukana pieni valkoinen hattu. Hattu roikkui missä roikkui. Takanani tuli ikäiseni

nuori tyttö, hänkin matkalla samalle leirille. Yht'äkkiä hän huusi minulle: neiti, teidän hattunne putosi. Se oli sen ajan sopiva puhuttelumuoto vieraiden kesken. Kakkossukupolvi eli tällä hetkellä noin 4-kymppinen nauroi katketakseen kun kerroin tämän, kolmas sukupolvi eli 10-vuotias ei edes tiennyt mitä historiallinen sana neiti tarkoitti, ehkä missi olisi sopinut hänen sanavarastoonsa.

Opettajia teititeltiin, työpaikalla teititeltiin, minua 15-vuotiasta närkästytti, kun apuhoitaja sairaalassa sinutteli, lääkärit sentään ymmärsivät teititellä. Olisi ollut mahdotonta silloin koulussa sanoa opettajalle: Aira nyt tuli liian paksua tekstiä, tästä kannellaan kouluhallitukselle. Vuosia myöhemmin kaikki alkoivat sinutella kaikkia. Henkilökohtaisesti minusta ei ole mukavaa kun kaupassa puotityttö sanoo hopeahiuksiselle eläkeläiselle: mitäs sulle tulee. Sinä-muodosta taivutettuna sinun ja sinulle on tullut kohteliaisuusmuodon vastine, vaikka Salatut Elämät ja muut suomalaiset sarjafilmit uskottelevat, että sekin muoto on kadonnut kielestämme sä- ja sun-ilmaisujen tieltä. Saa olla iloinen siitä, että Kauniiden ja rohkeiden tekstikäännöksissä ei käytetä huolimattomuutta suomen puhekieltä kaikkine mausteineen vaikka jonkun television käännöstekstin mukaan alamaiset sinuttelivat edellisen vuosisadan vaihteessa Englannin kuningasta. Olenpa lukenut romaanin, jonka suomenkielisessä versiossa Ranskan Ludvig XV oli kirjeissään pantu sinuttelemaan Katariina Suurta.

1950-luvulla, kun pula alkoi hellittää, oli elämä vielä säädeltyä. Kansakoulussa luettiin yhä Topeliuksen Maamme kirjaa. Monet nuoret lukivat Välskärin kertomuksetkin. Lastenkamarissa oli opittu Topeliuksen saduista hyvän ja pahan käsitteet. Papit määräsivät mikä on oikein ja väärin, Pariisista ilmoitettiin, mikä oli sentilleen sopiva hameen pituus, ja nuoret työtökin käyttivät kesällä kadulla käsiineitä ja hattua. Naisten pitkät housut hyväksyttiin vain urheilukäyttöön. Perheen lapset, nuo Matit ja Marjat ja Ritvat ja Pekat olivat perheen mukana kutsuilla. Heidät työnnettiin lastenhuoneisiin pelaamaan Fortunaa tai Maijaa tai Tammea. Kahvipöydässä lapset avasivat suun vain silloin kun ahmivat silloista herkkua voikreemikakkua. Nykyiset Marco Oliverit ja Ida Anetet ovat vieraiden joukossa keskipisteenä ja esittävät taitojaan, joita on opittu ilmaisupainotteisessa päiväkodissa. Mukana voi olla jokin omituinen eläin. Tai sitten he räpläävät tietokonetta. Vieraiden joukossa saattaa olla joku Wang. Makea ei maistu, pitää olla pitsaa ja hampurilaisia tai jotain vietnamilaista. Hämäläiseen perinneruokapöytäan kuuluvat nykyisin oliivit. Menee kuuleman mukaan joku EU-tuki jos niitä ei ole.

Vaatetus on ylen kirjavaa. Voi rauhassa käyttää kirpputorin tankojen tarjouksia hyväkseen tai kulkea kesät talvet tuulipuvussa.

Perhe on kokenut suuren muutoksen. Käly oli ennen vuorenvarmasti naispuolinen henkilö, nyt voi saada kälykseen römeä-äänisen partasuun, langokseen korkeakorkoisia kenkiä käyttävän rimpusuhelmaisen missin, ja samoja yllätyksiä

tuovat miniät ja kälyt. Kielitoimistolle tulee töitä kun pohditaan uusia sanoja. Ja katujen väriskaala ei enää edes yllätä ihmisiä tarkkailevaa. Olemme saaneet väestöä rikastuttamaan mustia, ruskeita ja keltaisia suomea puhuvia maanmiehiä. Viehkoin tulokas lienee kuitenkin kartanomiljööstä tänne rahvaan pariin karannut lupiini, joka alkukesästä leviää valtavina niittyinä teiden varsille. Tosin se muiden tulokkaiden tapaan herättää närää joissain intoilijoissa, ja jopa sen kitkemistä kokonaan Suomen maisemasta on esitetty. Se on kai jotain luontorasismia. Tehdäkin voi nyt oikeastaan mitä vaan mitä laissa ei ole nimenomaan kielletty. Ja lakiakin voi rikkoa jos vain osaa.. Sehän ei kuitenkaan ole mitään uutta. Vapaassa maassa on tietysti puolensa. 50-luvun harmaa maailma on iäksi kadonnut. Mutta sen mukana ehkä tietty turvallisuuden tunne, minkä rajat soivat. Tupakan poltto 14-vuotiaana oli silloin paheellisuuden huippu ja protesti vanhemmille. Mutta tulevaisuus oli selkeä, hyvin viitoitettu. Jos ei oikein tiennyt mitä tekisi, aina saattoi mennä Helsingin yliopiston historiallis-kielitieteelliseen tiedekuntaan lukemaan vaikkapa suomea. Ja kun valmistui työpaikka löytyi ja sillä oli suora jatkuvuus aina eläkeikään saakka – joka muuten tuntui uskomattoman kaukaiselta. Ne jotka perustivat perheen, perustivat sen siinä tarkoituksessa, että se kestää. Ja niin kuin hyvin nyt tiedämme, opiskelupaikat nyt ovat kiven takana, työpaikka ja sen jatkuvuus ei ole suinkaan itsestään selvää. Nuorille tarjotaan pätkätöitä ja ihmissuhteet ovat usein sarja peräkkäisiä tai rinnakkaisia episodeja. Nurkassa kököttävä sähköinen laitos tuo maailman murheineen olohuoneeseen, ohjaa käyttäytymistä, antaa malleja ja elämänohjeita.

Aatteen ja arvot ovat jatkuvassa kierrätyksessä, ja nyt taas on muotia retrotyyli 70-luvulta. Toivotaan vaan, että keikailun kohteeksi ei koskaan tule 40-luku, vaikka akryyliamideja, rasvoja ja sokeria kauhistelevat vegaanit, dyykkaajat, freegaanit, anorektikot ja muut ruokaansa fanaattisesti suhtautuvat ja kulutushysteriaa inhoavat toteavatkin, että silloin pula-aikana sentään elettiin TERVEELLISESTI. Feminismi unohtui, mutta onhan meillä sentään naispresidentti, ja se riittää siitä asiasta!

Pirkko Virta yo-52

SUOSITUIN SUOMALAINEN V.1958

Alla on kaksi kirjoitusta Suosituimman suomalaisen valinnasta vuonna 1959. Ensimmäinen on Viikkosanomien teksti lyhenneltynä ja toinen kirjoitus on erään tapahtumasarjassa vahvasti mukana olleen kertomus.

Helsingin teinien tempaus

(Viikkosanomat nrot 2-4/1959, Satu Elstelä)

Viikkosanomien äänestys saa vuosi vuodelta yhä enemmän suosiota. Tällä kertaa leikkiin innostuivat joukolla mm. helsinkiläiset ja muutkin maan koululaiset. Parhaalla kouluhumorilla he keksivät alkaa koulusta kouluun ulottuvan kampanjan valitakseen yhden joukostaan Suosituimmaksi suomalaiseksi. Leikin kohteeksi ja päähenkilöksi joutui Munkkiniemen Yhteiskoulun 7 A luokan oppilas Risto Saarela, jonka koulutoverit tempauksen keksivät.

Kuka on Risto Saarela? Suunnilleen kolmasosa äänestäjistä oli myös täyttänyt sarakkeen, joka kupongissa oli varattu mahdollisia perusteluja varten.

-Hän on ainoa suomalainen, joka ei häiritse muita. -Erinomainen matemaatikko ja fyysikko. -Hyvä teini, hyvä pianisti, ei poliitikko.

Eräs kaikesta päätellen hyvin nuori neiti ilmoittaa, että Risto Saarela on 'tovereittensa päivänsäde'.

-Mallikelpoinen Suomen nuorison edustaja. -Hän edustaa koko Suomen koululaisia kaikessa hyvässä, kohteliaassa ja rehellisessä.

Mutta kuka on Risto Saarela? Mitä hän on tehnyt ollakseen niin suosittu? Koko juttu oli ilmeisesti pilaa. Koululaisten keksimä kepponen, jota ei voinut ottaa vakavalta kannalta.

Astuin sisään Munkkiniemen Yhteiskoulun ovesta. Ja myönnän, että minua hiukan peloitti koulu, jonka 1 200 oppilasta pääsivät ruokatunnilleen ja nähtävästi kaikki syöksyisivät ylitseni koulun portaissa. Mutta kukaan ei syöksähdellyt minnekään. Pujottelin rauhallisesti keskustelevien koululaisryhmien lomitse portaita ylös opettajainhuonetta kohti ja tunsin vanhan tutun kouluntuoksun, liidun, veden, mustan taulun ja vienon hernerokan tuoksun. Istuin valoisassa, hiljaisessa opettajainhuoneessa ja eteeni astui kolme kohteliaista nuorta herrasmiestä, jotka reippaasti esittelivät itsensä: Risto Saarela, Kari Savolainen ja Hanno Ruutu. Istuudimme ja katsoimme toisiamme rohkeasti silmästä silmään. Nämä olivat siis ne "kauheat lapset", jotka olivat panneet alulle koko maata käsittävän pilailun, josta kukaan ei oikein tiennyt kenestä tehtiin pilaa ja miksi. Kukaan näistä kolmesta nuoresta miehestä ei pureksinut purkkaa suu ammoltaan, puhunut rumalla äänellä tai istunut kädet housuntaskuissa kuten meidän koululaisemme yleisen käsityksen mukaan aina ja kaikkialla nykyään tekevät.

Risto Saarela on Munkkiniemen Yhteiskoulun 7 A luokan oppilas, vaalea, hintelähkö, älyllisesti valppaan näköinen nuorukainen, eikä suinkaan mikään mammanpoika. Oikein lahjakas ja kiltti oppilas, (opettajain mielipide). Kiva kaveri, (toverien

mielipide). Hiljainen, joka koskaan ei ole häirinnyt ketään, (Hän on hyvä oppilas, useimpien nuorten äänestäjien leikillinen lausunto). Hän on seitsemäntoistavuotias, harrastaa matematiikkaa. Ex-matemaatikko, kuten hän itse sanoo. Pianisti. "On meillä oma pieni orkesterikin, mutta ei se vielä osaa paljon mitään soittaa", haastateltavat vilkaisevat toisiaan puoliksi vakavina.

Haastateltavani kohentavat kirjojaan, joita ovat pitäneet sievästi polvillaan, hyvästelevät ja lähtevät psykologian ja matematiikantunneilleen. Nämä nuoret hillityt herrasmiehet muuttivat täysin käsitykseni nykyajan koulupojista.

Jos äänestysaika ei olisi jo mennyt umpeen, olisin minäkin ehkä äänestänyt Risto Saarelaa.

"En minä oikein käsitä miten he ovat keksineet valita juuri hänet. Hän on hyvä oppilas, mutta ei hän ole priimus, huolellisuudessakin on vain yhdeksän. Mutta koko tapaus osoittaa mielestäni mainiota nuorison yhteishenkeä ja innostusta – jota joskus ehkä salavihkaa voisi suunnata kohdistumaan johonkin muuhunkin asiaan", heidän opettajansa sanoo nauraen.

“ Suomen kolmanneksi suosituin henkilö 1958 - teini Risto Saarela“ Munkkiniemen yhteiskoulusta !

Vuoden 1959 alussa Hesariin kuuluva valtakunnallinen viikkolehti - Viikkosanomat, järjesti taas kerran kilpailun menneen vuoden suosituimman suomalaisen valitsemiseksi. Viikkosanomista vastasi silloin varsin tunnettu porukka; päätoimittajana Aatos Erkko, toimituspäällikkönä Simopekka Nortamo ja toimitussihteerinä Jaakko Okker.

Aiempina vuosina voittajina oli ollut mm Urho Kekkonen 2-3 kertaa, Veikko Hakulinen, ym. urheilusankareita. Säännöissä haettiin “julkisuuden henkilöä”, joka näytti olevan suhteellinen käsite. Viikkosanomissa julkaistua tuloslistaa tutkiessani kiinnitin huomioni, että kilpailun luonteeseen nähden outojakin nimiä oli päässyt hyväksyttynä sijoittuneiden listalle. Yksi näiden joukossa – sen muistan ilmiselvästi, oli Aku Ankka yli 50 äänellä.

Tuohon aikaan allekirjoittanut ja luokkatoverini, nyttemmin eläkkeellä oleva kenraali Kari Savolainen jakelivat iltapäivisin Iltasanomia tilanneiden kotiosoitteisiin taskurahojen saamiseksi. Hesarin konttori, josta lehtinippu haettiin, oli Laajalahdentiellä. Siellä olivat tietysti myös Hesari-ryppääseen kuuluvat muut lehdet. Yhtenä tammikuun päivänä oli konttoriin tullut uusi Viikkosanomat, jossa vuoden

suosituin kilpailu julkaistiin taas kerran. Edellisen vuoden kilpailun tulokset olivat toistettuina myös tässä numerossa. Samassa yhteydessä konttoriin oli toimitettu myös iso kasa irrallisia a`4 kokoisia äänestyslomakkeita.

Tällöin syntyi idea Karin kanssa, että jos kerran Aku Anka pääsee listoille, niin hankitaan 50 ääntä (alaraja julkaistuille sijoittuneille) jollekin henkilölle ja päästään listoille. Eihän me tarvita kuin oman luokan 44 henkilöä ja naapuri luokalta muutama, niin homma on hoidettu. Risto Saarela oli samalla luokalla. Hänet suostuttelimme, en muista miksi, mutta lainaan Viikkosanomien artikkelissa olleita äänestäjiltä lainattuja muutamia perusteluja. " Risto on mallikelpoinen Suomen nuorison edustaja, hän edustaa koko Suomen koululaisia kaikessa hyvässä, kohteliaassa ja rehellisessä." – siis kunnollinen, Suomen koululaisia edustava henkilö.

Tavoitteemme oli ylittää 50 ääntä. Homma levisi räjähdysmäisesti ensin Munkan kouluun, sitten Hesa kouluihin ja Teiniliiton kokouksen kautta koko Suomen kouluihin.

Savolaisen Karin kanssa pantiin nopeasti pököä pesään. Äänestyskuponkeja toimitettiin kaikkialle välikäsien kautta. Varmaan Hesarissa oltiin ihmeissään, miksi Laajalahden konttori tarvitsee kuponkeja niin paljon. Äänestyslomakkeet palautuivat meille välikäsien toimittamina jatkokäsittelyyn. Ongelman muodosti se, että a`4 lomakkeista oli leikattava irti n. 1/6 osan kokoinen varsinainen äänestyslipuke. Kun lomakkeita alkoi palautua satoja ja tuhansia siirryimme käyttämään leikkaamiseen metalliveistoluokan metallinleikkuria, jotta "tukkuleikkaaminen" kävi mahdolliseksi. Näin se siis kulki. Näytti olevan kysyntää, johon vastattiin tarjontaa nopeasti kehittämällä.

Äänestyskilpailun tulokset

Kaikkiaan annettiin lähes 68 000 ääntä. Virallinen voittaja Vilho Ylönen sai 17 785 ääntä, Kekkonen taisi olla toinen ja sitten Risto Saarela "epävirallisesti" kolmas 6651 (Munkasta 900) äänellä. Emme Karin kanssa ikinä laskeneet lähettämiemme äänilippujen lukumäärää. Emme myöskään tienneet paljonko meni suoraan Hesariin.

Myöhemmin asiasta puhuttaessa aprikoimme, olisiko ollut niin, että Riston äänimäärä oli suurin, mutta Viikkosanomat toi ulos vain kohtuullisen määrän, koska arvelivat meidän kuitenkin tietävän jotain annettujen äänien määrästä. Olisihan ollut liian kova pala kilpailun imagolle, jos Risto olisi voittanut koko kisan ja mm Kekkonen.

Säännöissä jo virallisten tuloslistojen mukaankin oli Aku Ankan ja miehen mentävä aukko. Haettiin julkisuuden henkilöä. Koululaisille se oli Risto Saarela, mutta Viikkosanomien sääntötoimikunta ei sitä hyväksynyt, vaikka oli hyväksynyt Aku Ankan. Lehti oli pulassa, ja halusi saada asian muodollisesti kuntoon ja samalla

aikaansaada mahdollisesta negatiivisesta asiasta positiivista PR:ää . Simopekka Nortamo otti yhteyden Jussi Saukkoseen ja järjestettiin opettajainhuoneessa yhteiskokous. Minä, Kari, Valdemar Melanko, Kaarle Nordenstreng (oli jo silloin aktiivinen viestintäasioissa), Saukkonen, Viikkosanomien edustajat. Risto Saarela ei tainnut olla paikalla. Melanko ja Nordenstreng oli kai otettu mukaan siinä mielessä, että koulutoverit ovat hyviä painostajia meitä kahta vastaan. En tiedä mitä heidän kanssaan oli puhuttu ennakolta.

Tunnustuksen, houkuttelun ja painostuksen käyttö oli kovaa. Lahjukseksi tarjottiin Risto Saarelalle annettavaa, muistaakseni 15 000 silloista markkaa. Me kaksi nuorta poikaa Kari ja minä, Saukkosen pyhimässä, olimme kahdestaan muita vastaan – taituimme lopulta. Jälkikäteen ajatellen meidän olisi pitänyt kisata kovemmin. Risto lahjoitti lahjuksensa Teiniliitolle, joka silloin toimi vielä “hyväksyttävän” mallin mukaisesti.

Päivälehdissä oli asiasta kolumneja. Asialla olivat erityisesti Kansan Uutiset ja Päivän Sanomat, joille tilanne istui hyvin. Mm. Hesarin yleisön osastoissa oli pitkiä kirjoituksia poikien “Canossan matkasta”, “ääni 7000 hylätyn puolesta”, “onko tämä oikein”, “sanasta miestä - sarvesta härkää” jne . Viikkosanomat ei ihan kokenut itsellään olevan puhtaita jauhoja pussissa, koska se joutui vastamaan lopuksi samaisessa Hesarin yleisönosastossa lähes kahden palstan selittävällä, pitkällä vastineella. Lisäksi Viikkosanomat teki asiasta monen sivun positiivisävyisen artikkelin, jolla koetettiin selitellä tilannetta, mutta saada samalla PR-voittoa.

Viikkosanomat täsmensi sääntöjä seuraavan vuoden kilpailuun. Ei päässyt enää Aku Ankkakaan listoille. Äänestyskilpailu menetti hohtonsa paljolti tämän MYK:n kautta lähteneen, hyvin mielenkiintoisen prosessin vuoksi ja kilpailu lopetettiin muistaakseni melko pian tämän jälkeen.

Hanno Ruutu yo, -60

Seuraava senioriviesti ilmestyy jälleen vuoden kuluttua.

Toimitus ottaa innolla vastaan erilaisia kirjoituksia ja muisteloita vuosikymmenten varrelta.

